

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Idea Theologiæ Specvlativæ

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

II. De necessitate gratiæ ad bene operandum moraliter.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38884

lib. de dono perseverantia cap. 13. & alias. Quomodo etiam intelligenda sunt Concilia, & Patres qui simile quid dicunt.

Dices 2. Multi viri pii & sancti sæpe implorant auxilium divinum, ad veritates morales cognoscendas, ergo agnoscunt se ad hoc eo indigere. *Respondeo* eos optimo consilio divinum auxilium implorare, tum quia propter varias circumstantias occurrentes, difficile est sine peculiari directione Dei, rectè semper judicare de rebus agendis in particulari; tum quia veritatum moralium cognitio non potest conducere ad salutem, sine speciali Dei auxilio.

Secunda pars ostenditur, nam cum homo nequeat in natura lapsa, cognoscere omnes veritates speculativas, ut dictum est, multò minùs poterit cognoscere omnes practicas; eò quòd intellectus practicus, tum propter passionès appetitus sensitivi, tum propter varias occurrentes circumstantias, difficilìus veritatem attingit, quàm speculativus.

Dices, homo cognoscit naturaliter omnia principia universalia ad mores spectantia, qualia sunt, Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris. Parentes sunt honorandi, &c. Ex his autem principiis facile est, vi ipsius luminis naturalis, deducere conclusiones particulares. *Respondeo* hoc verum esse in plerisque casibus, non raro tamen tot difficultates sive internæ, sive externæ occurrunt, ut necessarium sit speciale aliquod auxilium Dei, ad rectum iudicium ferendum de agendis in particulari.

CAPUT II.

De necessitate gratia, ad bene operandum moraliter.

RESOLUTIO I. *Potest homo in natura lapsa bene operari moraliter.* EST DE FIDE, contra recentiores hæreticos qui docent hominem in hoc statu nihil boni operari posse, imò omnia illius opera in se inquinata, & verè peccata esse. Refelluntur autem primo ex Scriptura, quæ modo ad bona opera nos
cohor-

cohortatur *Matth. 5.* Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona; modo iustorum opera commendat, *Matth. 26.* Quid molesti estis huic mulieris opus etiam bonum operata est in me.

Secundo ex Tridentino *sessione 6. canone 23.* ubi ita statuitur. Si quis in quolibet bono opere iustum saltem venialiter peccare dixerit, aut quod intolerabilius est, mortaliter, &c. anathema sit.

Tertio ratione, nam homo in natura lapsa habet principia necessaria ad rectam operationem, nempe intellectum quo novit quid amplectendum, quid fugiendum sit; & voluntatem quæ sequitur iudicium intellectus, & amat vel averfatur id quod ipsi amandum, vel fugiendum proponitur; est etiam capax auxilii divini, si hoc ad bene operandum requiritur. Quidni igitur poterit actum aliquem bonum & honestum, aut propriis viribus, aut saltem per gratiam elicere?

Dices, Scripturam nobis adversari *Psal. 13.* cum dicitur, Non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. Et *Isa. 64.* his verbis, Facti sumus ut immundi omnes nos, & quasi pannus menstruata universa iustitiæ nostræ. *Verum* hæc testimonia nihil concludunt, non primum, quia non debet intelligi de singulis actibus hominum, quasi omnes mali sint, sed de personis ipsis, ut sensus sit, paucissimos reperiri, qui bonis operibus incumbant. Non secundum, quia eo loquendi modo vult *Isaias* indicare, observantias legales, aliæque opera Judæorum in speciem bona, Deo valde exosa fuisse, eò quòd multis essent contaminata sceleribus.

RESOLUTIO II. *Neque gratia sanctificans, neque fides ad opus moraliter bonum est necessaria.* | PRIMA PARS PROBATUR I. nam peccator potest bene operari moraliter, cum Scriptura peccatores hortetur ad eleemosynam, aliæque bona opera, multaque ipsis præcipiat, quæ haud dubiè sunt bona. Quare cum peccator careat gratia sanctificante, consequens

est ejusmodi gratiam non esse ad bene operandum moraliter, necessariam.

Deinde etsi gratia sanctificans sit circumstantia necessaria, ut opus aliquod sit meritorium de condigno coram Deo; non tamen ut sit bonum intra honestatem moralem; aut etiam ut aliquid de congruo mereatur; alias dispositiones ad justificationem non essent bonæ, aut de congruo meritoria, quod dici non potest.

Tandem cum ex sententia communiori, nullum sit opus indifferens in individuo, si homo sine gratia sanctificante non posset bene operari, sequeretur omnia opera quæ ante justificationem, seu quæ à peccatore fiunt, esse peccata, quod fidei repugnare constat ex Trident. *sess. 6. can. 7.*

Dices 1. Deus testatur *Isaia 1.* se odisse sacrificia & alia opera impiorum. Ne offeratis ultra (inquit) sacrificium frustra, incensum abominatio est mihi. *Respondeo* ex se bonum esse sacrificium Deo offerre, interdum tamen ejusmodi oblationem posse frædari ex malitia offerentis, & eatenus Deo displicere.

Dices 2. ex August. *lib. de gratia & libero arbitrio cap. 17.* quod fit sine charitate (atque adeo sine gratia sanctificante) nullo modo fieri bene. *Respondeo* Augustinum non loqui de bono morali, quod vix mereatur nomen boni, sed de bono simpliciter, quod scilicet utile sit ad vitam æternam; quale non est nisi fiat ex charitate.

Secunda pars ostenditur. Nam Scriptura aliquando excitat infideles ad bona opera, ut *Daniel. 4.* alias quædam eorum opera laudat, & præmio temporali afficit, ut patet *Exodi 3.* Paulus etiam *Rom. 4.* ait Gentiles fuisse inexcusabiles, quod Deum nõ coluerint; poterant ergo eum honeste, & sine peccato colere, alias fuissent excusabiles.

Accedit ratio, nam potest sine dubio infidelis honorare parentes, dare eleemosynam pauperibus, &c.

Hac autem opera erunt bona moraliter, si fiant ex fine aliquo honesto, & rationi consentaneo, qualem infidelis per lumen naturale cognoscere, atque adeo intendere potest: cum hac in re nihil reperiiri possit, quod superet illius vires, alioqui fide supernaturali destitutas. Quod si omnia opera infidelis essent mala, sequeretur urgente aliquo præcepto, verbi causa, erogandi eleemosynam, eum necessario peccare, si-ve præceptum illud impleret, si-ve non, quod certè affirmari non potest.

Dices 1. ex Paulo ad Rom. 14. Omne quod non est ex fide, peccatum est, opus infidelis non est ex fide, ergo peccatum est. *Respondeo*, Apostolum non loqui de fide Theologica sed de credulitate qua credimus aliquid nobis esse licitum, quæ aliter vocari solet dictamen conscientia. Ait ergo illud peccatum esse, quod fit reclamante conscientia, ex quo ut patet, nihil contra prædicta colligitur.

Dices 2. August. sæpe inculcat nullum esse opus bonum sine fide, in infidelibus nullam esse veram virtutem, &c. *Respondeo* eum loqui de opere quod simpliciter est bonum, seu in ordine ad vitam æternam, item de virtute Christiana quæ ad salutem conducit, ut ex lib. 4. contra Iulian. cap. 3. satis intelligitur.

Dices 3. Ut opus sit bonum, debet fieri bono fine, at infidelis idola colens non operatur bono fine, cū omnia opera sua in falsos Deos referat. *Respondeo 1.* hoc non procedere de infideli qui unum verum Deum colit. *2.* Neque de idololatra, quem non credibile est quidquid agit, in malum finem referre, & nunquam, verbi causa, honorare parentes, aut dare eleemosynam ex motivo aliquo honesto, & rectæ rationi consentaneo.

RESOLUTIO III. *Potest homo in natura lapsa efficere opus aliquod moraliter bonum, cum solo concursu Dei generali, sine ullo speciali interioris gratia adiutorio.*

PROBATUR 1. ex Paulo *Rom. 2.* ubi ait, Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, id est, naturæ viribus, absque speciali gratiæ auxilio faciunt opera aliqua legis naturalis, quale est, verbi causa, præceptum de honorandis parentibus; &c.

Probatur 2. Ex Conciliis quæ statuunt, hominem sine auxilio Spiritus sancti non posse credere, sperare, diligere, aut aliud quid facere ut oportet ad salutem; hac enim limitatione non obscure innuunt, posse homines sine gratiæ prædictæ opera facere modo aliquo bono, qui tamen ad salutem non sufficiat.

Probatur 3. hac ratione: Nam ut causa secunda possit exire in aliquem actum, perspicuum est satis esse quod ex parte sua habeat vires sufficientes & non impeditas ad talem actum. At homo in natura lapsa, habet principia sufficientia, & non impedita ad efficiendum opus aliquod moraliter bonum. Habet enim intellectum quo potest practicè judicare, quid hinc & nunc agendum, ex dictis *cap. 1.* habet etiam voluntatem quæ potest naturaliter velle, quod ipsi ab intellectu proponitur, cum in tali actu nihil supernaturale occurrat. Aliunde verò nullum fingi potest impedimentum sive intrinsecum, sive extrinsecum, quod semper, & in qualibet occasione obsit, ne prædictæ potentiæ in suos actus ferantur, adeoque per illas homo opus aliquod moraliter bonum eliciat.

Dices 1. Verba illa Christi *Joan. 15.* Sine me nihil potestis facere, indicant ad quodlibet opus bonum necessariam esse gratiam Christi. *Respondeo,* hoc verum esse de quolibet opere supernaturali, seu per se utili ad vitam æternam, non autem de quolibet opere moraliter tantum bono; aliàs ad ejusmodi opera necessaria esset unio cum Christo per fidem, & charitatem, ut patet ex ipso textu, qui præter alia hæc continet; Qui manet in me, & ego in eo,
hic

hic fert fructum multum; quia sine me nihil potestis facere.

Dices 2. Ex Concil. Arausico. 2. cap. 20. hominem nulla facere bona; nisi que Deus præstat ut faciat. *Respondeo* deo ibi agi contra Pelagianos, quatenus dicebant hominem posse propriis viribus naturalibus, absque speciali gratia exequi omnia opera bona, quæ sunt necessaria ad salutem consequendam, quod nemo Catholicorum admittit.

Dices 3. Per opus moraliter bonum peccator se disponit ad gratiam, & remissionem peccatorum, ergo tale opus fieri non potest sine gratia; sequela patet, quia gratia est necessaria ad illud omne opus quod ad salutem conducit, ut dictum est. *Respondeo*, non omnia opera moraliter bona disponere propriè ad remissionem peccatorum, sed ea tantum quæ fiunt ex gratiæ supernaturalis auxilio. Unde etsi homo propriis viribus nequeat elicere opus morale, ut est dispositio ad gratiam, simpliciter tamen illud elicere potest, sub ratione boni moralis.

Dices 4. Pleraque opera moraliter bona fieri non possunt sine gratiæ auxilio, ut quæ dicuntur heroica; ergo idem dicendum de omnibus virtutis acquiratæ operibus, cum sint ejusdem rationis. *Negatur* consequentia, cum enim inter moralia opera alia sint aliis longè difficiliora, non mirum est quod gratiæ auxilium requiratur ad unum, non ad aliud. Unde ex communi sententia, potest homo naturæ viribus leviores tentationes superare, non tamen difficiliore, sine speciali auxilio.

Dices 5. Magna est Dei gratia, quod te constituat in iis circumstantiis, in quibus videt, te bene operaturum. *Respondeo 1.* Vix credi posse, jure ipso creationis, & conservationis nullas deberi homini circumstantias, in quibus vel semel sit bene moraliter operaturus. 2. eo dato, quod homo eliciat actum aliquem honestum, id ut summum referendum esse in beneficium aliquod extrinsecum, non autem in gratiam

aliquam internam, concursui generali superadditam, quæ per se sit causa operis.

CAPUT III.

De necessitate gratiæ ad amandum Deum ut naturæ auctorem.

RESOLUTIO I. *Potest homo in natura lapsa, Deum aliquo modo diligere sine auxilio gratiæ.*] PROBATUR I. ex eo quod Concilia dum negant amorem Dei haberi posse sine gratia, non de quacunque illius dilectione loquuntur, sed de ea quæ sit ut oportet ad salutem. Ita Arausic. 2. can. 25. & Trident. sess. 6. can. 3.

*Probat*ur secundo ratione; nam homo per lumen naturale cognoscit Deum existere, eumque esse infinitè perfectum, & summè bonum; item se ab illo pendere quoad esse, & conservari, atque adeò valde dignum esse qui ametur. Quidni ergo poterit hominis voluntas propriis viribus, in aliqualem saltem Dei amorem prorumpere? Præsertim cum negari non possit, quin homines virtute, aut ingenio præstantes, parentesque nostros, & alios quibus beneficio aliquo obstricti sumus, naturaliter diligamus.

Dices 1. Nullum pietatis opus fieri potest sine gratia, sed quævis dilectio Dei est opus pietatis ex Augustino epist. 29. ergo, &c. *Respondeo* dilectionem aliquam esse opus pietatis tantum naturalis, ad quam non requiritur gratia; aliam verò supernaturalis, de qua anteceditur intelligendum est.

Dices 2. Imperfectus Dei amor est dispositio ad perfectam charitatem, adeoque ad gratiam sanctificantem; at nulla talis dispositio haberi potest sine gratiæ auxilio. *Respondeo* majorem falsam esse, loquendo de amore imperfecto, qui in Deum ut naturæ auctorem redit; ille enim est naturalis, ac proinde non potest propriè ad gratiam disponere.

Dices 3. Omnis amor Dei vel est benevolentia, vel concupiscentia, posterior non est honestus, ac pro-

inde